

БАСПАӨЗЕ
ЖАЗЫЛУ

2022

ASTANA

AQSHAMY

АСТАНА

ELORDA.INFO

Желтоқсаншы оқушылармен жүздесті

Астана қалалық әкімдігінің тікелей қолдауымен қазақстандық патриотизмді қалыптастыру бағытында елордада ғана емес, еліміздің басқа өңірлерінде де қоғамдық маңызы зор рухани іс-шаралар жыл бойы өткізіліп келеді. Сондай тағылымы зор басқосудың бірі жақында Абай облысының Аягөз ауданындағы Бейімбет Майлин атындағы жалпы білім беретін орта мектепте тарих пәні апталығы аясында өтті. «Желтоқсан шежіресі – елімнің мәртебесі» деген тақырыппен өткен жылышырайлы жүздесуге осы мектептің түлегі, Желтоқсан-86 ұлт-азаттық көтерілісінің қаһарманы әрі ардагері, республикалық «Нағыз Желтоқсан» қоғамдық ұйымының мүшесі, Астана қаласындағы Бауыржан Момышұлы атындағы №53 мектеп-лицейдің география және музыка пәнінің мұғалімі Бәтима Емілбайқызы Абылғазина елордадан арнайы барды.

Алаңға ұрансөз көтеріп шыққан студент қыз

Кездесудің басты кейіпкері 1986 жылы Желтоқсандағы көтерілістің қалай басталғаны, оқиғалардың қалай өрбігені жөнінде және өзінің алаңда бастан кешкен, көзімен көрген оқиғаларды шынайы қалпында әңгімелеп берді. Бәтима Абылғазина алаңдағы, өзі түскен ауруханадағы көтерілістен кейін өз басынан кешірген небір қиыншылықтарын былайша есіне түсірді:

«18 желтоқсан күні таңертең өзім оқитын Қазақ қыздар мемлекеттік педагогикалық институтының қыздарымен бірге алаңға қайта бардым. Ол кезде арнайы жасақ алаңды толықтай қоршап алыпты. Жасақ бастан-аяқ қаруланған, сауыт-саймандары сақадай сай. Өз еліміздегі басты алаңды әскердің қоршауға алғаны біздің жігіттерді қатты ашындырды.

Сөйтіп белсенді жастар қарулы әскердің шебін бұзудың амалын ойластырды. Солардың айтуымен тайлы-тұяғымызбен кері шегіндік. Бұл кезде сарбаздар бізді, шын мәнінде, кері шегінді деп ойлап қалған болуы керек. Қаннен-қаперсіз тұрған жерінде топ болып ұмтылып, қоршауды жарып өттік. Бірақ біздің қатарымыз қалың болмады. Сарбаздар санаулы ғана топпен алаңға өткен бізді қоршап алып, ұра бастады. Бір таңғалғаным, сарбаздар адамға күйрете соққы берудің тәсілін өте жақсы меңгеріп алған екен. Адамның жанды жерінен ұрып құлатып жатты. Бір сарбаз қолындағы темірімен менің дәл алдымдағы жігітті жерге сұлатты. Байғұстың қаны шалбарыма шашырап кетті. Сол сәт әлі күнге дейін көз алдымда. Әлгі жігіт тірі ме, өлі ме деп ұмтыла бергенім сол еді, желке тұсымнан офицердің бірі: «Сен не, мынаны көтеріп алғың келіп тұр ма?» деп гүр етті. Қарап тұрмай, аяғымды басты. Әлгінің салмағынан аяғымның сынып кеткенін кейін білдім. Көп ұзамай әлгі офицер жағамнан ұстады да, мені доп сияқты лақтырып кеп жіберді. Сол қарқынмен ұшып барып, алаңның шетіндегі өсіп тұрған талға соғылып құладым. Сол жерде естен танып, ұзақ жатып қалыппын. Мені лақтырған кезі шамамен түскі 14:00-дің шамасы болатын. Ал мен әлгі талдың түбінде есімді жиған кезде күн кешкіріп қалыпты. Алаңдағы жастар көрінбейді. Тып-тыныш. Есесіне әскерилердің иелігіне өтіпті. Ит жетектеген сарбаздар әрі де бері жүгіріп жүр. Жан-жағыма көз тастағаным сол еді, бір-екі адамды УАЗ-ға салып жатқанын көрдім. Алғашында өліктер екен деп қорқып кеттім. Сол жерден тұруға қанша әрекет жасасам да, тұра алмадым. Тағы біраз жаттым. Бір кезде ит жетектеген офицердің жақындағанын байқадым. Оның жетегіндегі ит менің тірі екенімді біліп тұр. Офицер де талдың түбінде біреудің жатқанын байқады, бірақ өліп қалған шығар деп ойлады. Өлік болса бір кесірі тиер деді ме, әйтеуір жаныма жоламады. Қазір ойлап қарасам, Құдай сақтап қалған сияқты. Тірідей әлгілердің қолына түссем не боларын кім білсін?! Бір сәтте орнымнан сүйретіліп тұрып, жолға шықтым. Жол көктайғақ әрі денемді аяз қарып барады. Офицер бар күшімен лақтырған кезде қабырғам мен бел омыртқам зақымданғанын кейін білдім. Жолда жатып, алаңнан өтіп бара жатқан екі студент жігітті көзім шалып, көмекке шақырдым. Екеуіне сүйеніп, Абай даңғылына шығып, такси ұстап ауруханаға жеттім. Онда да денемдегі ірілі-ұсақты жарақаттарға, өкпемнің қабынғанына қарамастан 3 күннен кейін шығарып жіберді».

Қазақтың тәуелсіздігі үшін алаңға шыққан Бәтима Емілбайқызының қолында «Қазаққа қазақ басшы керек!» деген ұрансөз болыпты. Сол үшін қамауға алынып, тергеу іс-шаралары жүргізілген. 16-17 желтоқсандағы оқиғаларды есіне түсірген Б.Абылғазина алаңға ҚазМУ-дың студенттерімен бірге шыққанын айтты.

«16 желтоқсан күні маған Қазақ мемлекеттік университетінде оқитын құрбым келді. Олардың Орталық Комитетте өткен пленумнан хабары

бар екен. Екеуара аз-кем әңгімеден құрбым түстен кейін өз жатақханасына қонаққа шақырды. Кешкісін ҚазМУ-дің жатақханасында шай ішіп отырғанымызда, бөлмеге комсомолдың орталық комитетінен 3 ер адам келді де, студенттік кеңеске жинады. Кешкі сағат 18:00-де басталған жиынға мен де қатыстым. Комсомолдың орталық комитетінен келген жігіттер бізге пленум туралы ақпаратты жеткізіп, Қонаевтың орнына Колбинді қою туралы шешімге қарсылық білдіруге шақырды. Жиыннан соң олар бізге 10-15 метрлік қызыл мата әкеп берді. Сол матаға ақ гуашьпен таңға дейін ұран сөздер жаздық. Таңертең ҚазМУ студенттерімен бірге мен де алаңда болдым» деді Желтоқсан қаһарманы сол оқиғаларды рет-ретімен есіне алып.

Желтоқсан көтерілісіне қатысушылардың саны ондаған есеге азайтылып берілгені көптен айтылып жүр. Ресми мәліметтерде Алматыда ұсталған адамдардың саны 2,4 мың адам деп көрсетілді, ал шын мәнінде көтеріліске қатысқан 8,5 мың адам ұсталды. Яғни 6 мың адам есептен әдейі жасырылған. Деректердің бұрмалануына қатысты - Б.Абылғазина мынадай мәліметтерді мысалға келтірді:

«Желтоқсанға қатысты деректерде 103 адам жауапқа тартылып, 99-ы сотталғаны айтылады. Бір ғана Алматы қаласында 2041 адам ұсталып, 309 студент оқудан шығарылған. Екі адамды сот өлім жазасына кескен, 4 адам қаза тапты деп көрсетіледі. Бірақ көтеріліс кезінде жарақат алғандардың саны өте көп болды. Яғни жарақат алғандар мен жәбірленгендер, қаза тапқандар туралы деректер әлі де толық зерттеліп, ашық айтылмай келеді. Мәселен, мен де алаңда алған соққыдан арқа сүйегім мен екі қабырғам сынып, үш ай ауруханада емделдім» дейді ол.

Желтоқсан қаһарманының тағылымға толы әсерлі әңгімесі оқушылардың өн бойында туған еліне, жеріне деген сүйіспеншілік сезімді алаулата түсті. Кездесу барысында оқушылар ардагер желтоқсаншыға өздерін толғандырған сауалдарын қойып, тұшымды әрі жан тебірентерлік жауаптар алды.

Білім ұясының жоғы жанға батты

«Аягөздегі бір кездері өзім білім алған алтын ұям – мектебімдегі бұл жүздесу ерекше әсер сыйлады. Бір жанға бататын нәрсе, мектептің өзі өртеніп кетіп, балалар ауылдағы бұрынғы әкімшілік кеңсе үйінің ғимаратында оқып жүр екен. Мен кездесуден кейін мектеп басшылары мен мұғалімдеріне жаңа ғимарат салуға қолымнан келсе көмегімді аямайтынымды жеткіздім. Әр бала жаңа, еңселі, таза мектепте оқуға қақылы. Сол себептен жаңадан құрылған облыстағы ең күрделі де өзекті мәселені шешуге бар күш-жігерімді саламын» дейді қазір де ұрпақ тәрбиесімен айналысып жүрген Бәтима Абылғазина.

Кездесуден кейін ол 8-11-сынып оқушыларына өзі Астанада арнайы әкелген сыйлықтарын тарту етіп, балаларды қуанышқа бөледі. Сөз соңында салтанаты мен тағылымы зор кездесуді ұйымдастырып, оны

жоғары деңгейде өткізгені үшін Абай облысының Аягөз ауданындағы Бейімбет Майлин атындағы жалпы білім беретін орта мектептің директоры, тарих пәнінің мұғалімі Рахим Қабдылмаратұлы Ахметовке, оқу ісінің меңгерушісі, тарих пәнінің мұғалімі Болат Олжабайұлы Ашкеновке, тарих пәнінің мұғалімі Сәния Чотбайқызы Ахметоваға, бастауыш пәні мұғалімдері Қарлыға Ақжарыққызы Кабдуллина мен Гүлнәр Мұратқызы Қалиақпароваға шынайы көңілмен зор алғыс айтамыз! Сондай-ақ «Нағыз Желтоқсан» қоғамдық қоры мүшелерінің атынан Астана қаласындағы Бауыржан Момышұлы атындағы №53 мектеп-лицейдегі желтоқсаншылармен кездесуді өткізуге атсалысқан мектеп директоры Зәмзәгүл Ертайқызы Қияноваға, директордың оқу ісі бойынша орынбасарлары Дәмелі Садыққызы Макимоваға, Гүлнұр Сырлыбайқызы Сембетоваға, Гүлжазира Сейдуәлиқызы Нұржановаға, Өмірсая Ермекқызы Утебаеваға, Сурия Жамалқызы Әлиеваға, директордың оқу және тәрбие жұмысы жөніндегі орынбасарлары Айжан Сейітқызы Нұртазинаға, Шолпан Аманжолқызы Утебаеваға, тарих пәнінің мұғалімі Ербол Ермаханұлы Әлиевке зор ризашылығымыз бен алғысымызды жеткізгіміз келеді.